

Amateurtuindersvereniging de Pioniers

Bezoekadres:

Köglaan 30, 3571 PZ Utrecht

secretaris@depioniers.nl

www.depioniers.nl

Postadres:

Postbus 13017, 3507 LA Utrecht

Redactie: Evelien Pullens

Layout: Evarien Tuitert

In dit nummer

Van het bestuur 2

Wat speelt er 2

Bericht van de
bomencommissie 3

Interview met Joke Everaarts 4

Tip van de maand 4

85 jarig jubileum 5

Kansenboom 5

Oud & Nieuw:
Geschiedenis van het Voorplein 6

Korte berichten 7

Buurman weet alles 8

Kevers en torren 9

Van de redactie

De herfst is echt begonnen. Met bakken komt het uit de lucht.

Het is een bijzonder gevoel om in je tuinhuisje te zitten met een kopje thee terwijl het buiten keihard regent. Het water druipt van de ramen, alles is een beetje vochtig. Dan wordt de lucht lichter en is het weer droog. Klompen aan en naar buiten om de geur van de aarde op te snuiven en naar het kwetteren van de vogels te luisteren. De laatste frambozen en bramen plukken. Helaas, de vijg zal niet meer rijpen.

Wat een verrassing wacht mij 's avonds. Mijn tuinbuurvrouw brengt me een grote bos bloemen uit eigen tuin; Een stukje tuin in mijn huis.

De potjes eigengemaakte jam staan ook al op de plank. Net of ik jarig ben.

In dit nummer aandacht voor onze eigen vereniging. Hiep hiep hoera, 85 jaar! Ons cadeau is een nieuw Voorplein. Daarom een interview met Joke die zich vijf jaar lang heeft ingezet voor het plein. Lees ook het bericht van de bomencommissie die hard aan het werk geweest is. Verder zoemen we in op de kleine diertjes, de kevers. Ook is er weer een poëtische tekst van Judith.

Evelien Pullens

Van het bestuur

Herfst, oogsttijd, geoogst. Ja, dat hebben we als bestuur toch zeker gedaan. Het openen van het plein door onze wijkwethouder was een intiem, coronaproof en geslaagd feestje. En meteen de viering van ons 85 jarig bestaan. Ook was er gedurende twee maanden een rommelmarkt in de kantine. Daarmee is meer dan 300 euro opgehaald. Er wordt nog bekeken wat er mee gedaan gaat worden. Onze uitgestelde ALV op 12 september was een nog kleiner feestje. Dank aan de leden die er waren of tenminste nog zo aardig waren om zich even af te melden. Het bestuur heeft toch de leden nodig om te horen, te toetsen en eventuele andere zaken te vernemen. Ik hoop dat er bij de volgende ALV meer leden mee kunnen en willen doen. Er is al aanbod van een lid en van de AVVN om eventueel digitaal een vergadering te organiseren, want het coronavirus blijft zo te zien nog wel een tijdje mee doen.

Blij met de burens

We merken dat door het virus er vaker meer mensen op de tuin zijn en dat de tuinen als groot privé gebied ervaren worden. Maar als bestuur krijgen we toch veel signalen dat het rekening met elkaar houden nog wel iets beter kan. Veel ergernissen zijn te voorkomen om gewoon even met je burens

af te stemmen wanneer je van plan bent zaken uit te voeren die wat meer herrie geven. En neem daar dan ook de burens mee die niet je directe burens zijn.

Burens, ja daar gaan we er ook meer van krijgen aan de kant van het scoutingterrein. Daarover heeft het bestuur overleg met AVVN, gemeente en projectbureau. Voor de direct betrokkenen op de tuin organiseren we dit najaar een bijeenkomst met bezonningsmodellen als het om de nu bedachte gebouwen gaat. Het projectbureau Explorius heeft al aangeboden daar bij te willen zijn.

Uitgedund bestuur

Ons bestuur is wel weer wat kleiner geworden, we hebben nu nog vier leden. Bij de laatste ALV hebben we afscheid genomen van Rian, die zijn portie werk wel verzet heeft voor de vereniging, nogmaals dank daarvoor. Welk lid meldt zich om het bestaande bestuur te helpen? Overleg eens per twee weken op een voor ieder zo gunstig mogelijk moment. Gewoon een tijdje aanschuiven om te kijken of het wat voor je is? Wees welkom.

Namens het bestuur, Tjitske van der Woude

Wat speelt er?

Ledenvergadering september 2020

'Een ledenvergadering in coronatijd, hoe zou dat zijn?' vroeg ik me af. Nou, heel efficiënt en gezellig ontdekte ik.

Op zaterdagochtend 12 september zaten we met 15 mensen in de kantine, deuren open en over de hele ruimte verspreid. De agenda was gevuld met de jaarstukken. Tjitske leidde ons daar met vaart doorheen. Ik ben elke keer toch weer de indruk over hoeveel er op onze tuin gebeurt aan activiteiten, kantinezaken, nieuwe leden, verkoop van tuinen, beheer van het complex en ga

zo maar door. Als je de jaarstukken bekijkt, kom je dat allemaal tegen. In de rondvraag kwamen er wat discussiepunten kort aan de orde, zoals over de speeltoestellen in de tuinen. Ik was blij dat ik weer eens een ledenvergadering bijgewoond had, dan ben je weer beter op de hoogte van wat er speelt. De vergadering werd afgesloten met het afscheid van Rian Kraan, als bestuurslid en penningmeester. Hij kreeg een zeer terecht applaus!

Andrea Lehr

Bericht van de **bomencommissie**

Afgelopen donderdag en zaterdag (22 en 24 oktober) is een voor de tuinleden zichtbare, voelbare en hoorbare actie van de bomencommissie op het park geweest. We hebben her en der snoeiwerk verricht en een enkele kleinere of dode boom is verdwenen. Het werk werd gedaan door de vrijwilligers van de bomencommissie.

Er was een eerste resultaat uit de enquête van deze commissie. Deze is vorig jaar aan alle leden verzonden en beantwoord door zo'n 30 leden.

Een kapvergunning aanvragen

Na het snoeien van deze week is de vervolgstap: het aanvragen van een kapvergunning bij de gemeente Utrecht. Veel bomen zijn te groot geworden om zonder vergunning te kappen. In je tuin mag je die dus niet zomaar een boom om kappen. Als een boom op 1,30 meter hoogte dikker is dan 15 cm in omtrek, is een vergunning verplicht als je die boom

zou willen verwijderen. Daarnaast zijn veel bomen te groot en te hoog om door vrijwilligers van de bomencommissie te snoeien of te zagen. Daarom gaan we offertes aanvragen bij een aantal boomspecialisten, om die grote bomen te snoeien of te verwijderen, als de kapvergunning er is.

Die kapvergunning willen we nu als vereniging aan gaan vragen. We maken volgens Arjan Prosman, bomendeskundige van de gemeente Utrecht, met een gezamenlijke kapvergunning meer kans omdat het tuinpark weer een zeker evenwicht gaat krijgen. In het beheer-

plan (zie de [website](#) van de Pioniers) kun je meer zien over het oorspronkelijke, maar ook gewenste evenwicht. Nu staan er teveel sparren en te weinig fruitbomen.

Nog aanmelden voor kapvergunning?

Mocht je niet op de enquête gereageerd hebben maar toch een 'uit de kluiten gewassen' boom in de tuin hebben die zon uit eigen tuin en die van de burens houdt, dan kun je je nog aanmelden bij het bestuur/bomencommissie om mee te doen in de aanvraag kapvergunning en offerte voor de erkende boomspecialist.

Alle kosten die verbonden zijn aan de kapvergunning worden hoofdelijk omgeslagen bij de tuinleden die hieraan deelnemen. Dat was bij de enquête ook al aangegeven. De kosten van verwijderen (of snoeien) wordt per tuin berekend. Daarover later meer vanuit het bestuur.

Op een mooie herftsochtend, vlak voor het takkenweekend, ging de motorzaag aan op mijn tuin: de mannen van de bomencommissie kwamen snoeien! Binnen 'no time' was het werk gedaan en trokken ze naar de volgende tuin. Wat een ontzettend fijne en goede actie! Het resultaat van hun werk was zichtbaar op het plein. Hadden we ooit zo'n hoge stapel snoeiafval? Dank jullie wel, Emiel, Frans, Theo en André!

Andrea Lehr

Namens de bomencommissie, Emiel, tuin 108

Lievelingsplant:

de vijg.

Lievelingsmoment:

Het voorjaar. Alles begint op te komen, de temperatuur en kleuren.

Interview met

Joke Everaarts, Tuin 132

De tuin op het hoekje

De buienradar had het mis. Het zou droog blijven, maar als ik bij de tuin van Joke aankom, begint het te regenen. Joke is in de tuin aan het werk, maar net toe aan pauze. Haar tuin ziet er prachtig uit, goed onderhouden.

“Ik ben een doener. Als ik eenmaal bezig ben, kan ik niet stoppen,” vertelt Joke monter. Ze zet een kop thee en we gaan binnen aan het raam zitten met uitzicht op het groen. “Ik heb de tuin nu zeven jaar. Het was eigenlijk een pensioenca-deau van mijn man Joost. Zelf heeft hij geen groene vingers. Daarom doe ik het bijna helemaal alleen. Sinds een jaar is er een vriendin die me helpt. Dat is heel gezellig.”

Ik denk dat iedereen Jokes' tuin op het hoekje bij het plein wel kent. “Er komen hier heel veel mensen langs. Ik houd wel van een praatje. En als ik geen zin heb dan kijk ik niet op.” De tuin en het huisje zagen er goed uit toen Joke het zeven jaar geleden overnam. Veel bloemen. Joke hoefde er niet zo veel aan te doen, maar ze heeft wel bakken op het gras geplaatst voor de artisjok, boontjes, courgettes, komkommer, bietjes en radijsjes. De artisjok heeft Joke niet opgegeten. “Veel te mooi!” Ze heeft wel artisjok in de winkel gekocht om samen met haar vriendin te eten op de tuin. “Zij had dat namelijk nog nooit geproefd.”

Ik wist niet waar ik aan begon

Joke heeft iets met pleinen. “Het leuke van een plein is de open ruimte.” Vijf jaar geleden zette ze samen met Paul van Kan de schouders onder het ontwerpen van een nieuw plein. “Ik wist niet waar ik aan begon.” Het project

begon met een inventarisatie van de wensen van Pioniers. Die waren uiteenlopend. Er is vele malen vergaderd in haar huisje. Na het eerste jaar lag het project een tijdje stil. Vervolgens pakte Joke haar plannen weer op met een nieuw groepje. Eerst dromen, dan strepen wat niet kan. En rekenen.

“Er zijn mensen die eerst tegen de plannen waren en nu toegeven dat het toch wel mooi is geworden”

Aannemers maakten een offerte. “Het bleek allemaal veel te duur.” De volgende stap was het overleg met de gemeente. Rian Kraan heeft vanuit het bestuur hierbij ondersteund. “We hebben wel vijf keer met een man van de gemeente om de tafel gezeten. Hij werkte eerst niet mee, maar werd uiteindelijk enthousiast door de pomp en het water.” Het werk kon hervat worden. Weer werd er regelmatig vergaderd in Jokes huisje. “Vaak rond etenstijd, dan lieten we pizza komen,” vertelt Joke. De pleincommissie bestaat nu naast Joke uit Paul van Kan, Bea Hilgers en Annemieke Rijkersberg. “We gingen ook op excursie, naar de

botanische tuinen om geïnspireerd te worden door tuinarchitect Piet Oudolf die werkt met wuivende grassen. Dat zie je in de border terug: grassen en bloemen die insecten trekken en een paar vlinderstruiken, de Kansboom en natuurlijk de hoge Abeel.”

Ze zitten hier lekker

Als de regenbui voorbij is, lopen we het plein op om een foto te maken. Joke is trots op het resultaat en ze weet precies hoe ze de foto wil hebben, de pomp er op en de Abeel. “Er zijn mensen die eerst tegen de plannen waren en nu toegeven dat het toch wel mooi is geworden,” vertelt ze vrolijk. “Nu met corona hebben we profijt van de ruimte. Bij de opening van het plein op 27 september kon iedereen gemakkelijk anderhalve meter afstand houden.”

Ook de betonnen rand werkt. Regelmatig gaat er iemand zitten op de rand of op de stoelen op het terras. Het plein is er niet alleen voor Pioniers, maar werkt ook verbindend voor de buurtgenoten en mensen van de Voorveldse Hof die bij ons wandelen. “Ze zitten hier lekker,” zegt Joke.

Evelien Pullens

Tip van de maand

Een mooi gazonnetje

De tip komt van Joke, die zulk prachtig gras heeft. Zij gebruikt verticuteer schoenen. Deze spijkerschoenen kun je onder je schoenen binden en daarmee over het gras lopen om er lucht in te brengen.

Je kan ze onder andere kopen bij Bol.com

85 jarig jubileum 27 september

De wandeling

Bij de bloemenkraam in Witte Vrouwen verzamelde een groep nieuwsgierige buurtgenoten zich om achter Rian Kraan aan te wandelen en de ontstaansgeschiedenis van de Pioniers te volgen. Niet alleen Rian wist veel te vertellen over Witte Vrouwen, er waren ook anderen die er opgegroeid waren. De Gasfabriek op de plek van het huidige Griftpark riep herinneringen op aan het kolenstof wat uit de lucht dwarrelde. Van het huis van de oprichter in de Griftstraat liepen we langs de Blauwkapelse weg waar vroeger een sloot liep. Daar was het terreintje van de Wilde tuinders. We liepen door tot de bij de rotonde, waar vroeger de ingang was van de volkstuinten van de bond tegen drankmisbruik.

Idyllisch Witte Vrouwen

We wandelden verder langs het water dat langs de voormalige Ezelsdijk liep, rechtdoor naar de Huizingalaan waar we écht op de vroegere Ezelsdijk liepen! Links over het spoor sloegen we de Kögllaan in, nu een hondentoilet. Rian toont oude foto's op zijn tablet. Dan zie je hoe idyllisch de buurt was. Niet eens zo lang geleden was de rand van

Wittevrouwen nog niet bebouwd. En op de foto's zijn mooie bomen te zien en stonden er nog een paar boerderijtjes. Rian Kraan heeft de wandeling samen met Richard Tukker gemaakt. De informatie is binnenkort ook beschikbaar als audiotour.

Hoe open je een plein?

Wijkwethouder Linda Voortman was bereid om de groenslinger, gemaakt door Hella en Richard, door te knippen en zo de officiële opening te bekrachtigen. Na dit ritueel konden de gasten een plekje vinden op het plein om naar

het cellospel te luisteren van Charlotte Brussee. De pleincommissie vertelde ondertussen de wethouder over de ideeën rond het plein, de planten en de plannen. "Ons plein is wel heel geschikt voor zo 'n klein concertje. Dat moeten we vaker doen," hoorde ik al. Er was koffie en taart, poffertjes en later nog een glaasje prosecco. Geen zon maar aangenaam weer en geen regen. Er is genoeg ruimte om de anderhalve meter afstand te bewaren tot elkaar. Op de rand kun je lekker zitten. Het plein werkt!

De Kansenboom

Er is een nieuwe boom geplant op het plein voor de ingang naar de beleef-tuin. Dit is de Kansenboom, ook wel pindakaasboom genoemd.

- De bladeren geven bij kneuzing een pindakaasgeur.
- De bloemen worden veel bezocht door bijen en vlinders
- Het gemalen zaad wordt gebruikt om luizen te doden

▲ OUD - JAN HELLEVOORTPLEIN ANNO 1995

▲ NIEUW - JAN HELLEVOORTPLEIN ANNO 2020

Oud & Nieuw

De geschiedenis van het plein

Bij de oplevering van het volkstuintencomplex in 1960 lagen er op de paden en het voorplein sintels. Het voorplein was een grote lege ruimte, enkel voorzien van een vlaggenmast.

In 1975 werd, ter gelegenheid van het 40 jarig bestaan van de vereniging, de pomp op het plein geplaatst. Deze pomp is een replica van de monumentale 18e-eeuwse pomp op het Geertekerkhof in Utrecht. In 1975 kreeg het voorplein ook een naam: het Jan Hellevoortplein. Jan Hellevoort is de oprichter van De Pioniers en was tevens meer dan 30 jaar voorzitter.

Plantenbakken op het plein

In de aanloop naar het jaar 1995 (de vereniging bestond 60 jaar) werd het voorplein heringericht. Er kwamen gemetselde bakken op het plein die beplant werden met een keur aan bloeiende planten. Tussen de bakken en op de open stukken van het plein lag een laag rode leisteen siersplit. Het was een fleurig geheel. Na verloop van een aantal jaren was het rode leisteen siersplit aan vervanging toe. In verband met de hoge prijs van dit type siersplit en de onderhoudsgevoeligheid hiervan

- het onkruid verwijderen kostte namelijk veel tijd en energie - werd besloten om de lege ruimtes tussen de bakken en langs het verenigingsgebouw te asfalteren. Het aanzicht werd daardoor echter stukken minder fraai. Bovendien verwilderden de planten in de bakken. Op den duur was er helaas maar weinig meer over van het oorspronkelijke ontwerp.

Een evenementenplein

Na vele jaren van overleg werd in 2019 begonnen met de aanleg van een nieuw voorplein. De werkzaamheden werden in dit jubileumjaar (De Pioniers bestaat op 7 november 85 jaar) afgerond. De pomp, nu gelegen midden in een waterpartij, vormt het middelpunt van het plein. Het plein wordt omzoomd door betonnen zitelementen met daarachter grote borders. Het plein kent nu weer, net als in 1960, een grote lege ruimte maar dan wel met heel veel groen en zitgelegenheid aan

de randen. Het plein is in deze vorm uitermate geschikt voor evenementen zowel voor de leden als buurtbewoners. Elkaar ontmoeten en recreatief medegebruik in een groene omgeving waren duidelijke uitgangspunten bij het ontwerp van het nieuwe evenementenplein'. Hopelijk kan dit plein weer minimaal 25 jaar mee!

Rian Kraan

Rectificatie Nieuwsbrief zomer 2020

In de vorige aflevering van deze rubriek werd abusievelijk in een foto-onderschrift de naam van voorzitter Peterse vermeld. Dit moet voorzitter Nijboer zijn.

Laatste schouw van dit seizoen

De commissie stelde zich ten doel dit seizoen alle tuinen een keer gezien te hebben. Helaas, door computermalaise niet behaald.

Toch zijn we een heel eind gekomen en iedereen wiens tuin geschouwd is heeft daarvan een verslag ontvangen. Eind van de maand oktober zal de schouwcommissie voor de laatste keer van dit seizoen nog tuinen gaan schouwen.

Tuinnummers

Wellicht staan jullie er niet zo bij stil, maar de nummers op de tuin hebben echt wel een functie! Hoe vaak komt het niet voor dat bezoekers vreselijk lopen te zoeken naar de tuin waar ze verwacht worden?! Maar ook voor de schouwcommissie zijn tuinnummers van belang. Heel regelmatig kwam het voor dat we tuinen slecht konden vinden. Met het

plattegrondje heen en weer lopen in de regen... geen pretje.

Daarom bij deze het dringende beroep om vóór het volgende seizoen een tuinnummer aan te brengen. Het hoeft niet veel tijd te kosten. Een plankje, een restje verf en een kwastje en je hebt in 10 minuten een tuinnummer dat je kunt vastmaken bij de ingang van je tuin. Of je koopt een simpel huisnummer bij Hornbach of Pijper, zet het voor een raam en klaar ben je. Doen hoor. Alvast bedankt namens Bram, John, Frans en Martine

*Hartelijke groeten,
De schouwcommissie*

Een heerlijk herfstrecept

Appelchutney

Heb je nog appels over en genoeg appelmoes en appeltaart gegeten? Chutneys zijn erg lekker bij de warme maaltijd.

- 1 kg zure appels van eigen boom (schoongemaakt gewicht)
- 100 g suiker
- verse gember, ter grootte van een duim, fijn gesneden
- 250 ml wittewijnazijn
- 250 ml water
- 1 teentje knoflook, fijngehakt
- 1 verse rode peper, fijngehakt
- 1 el komijnzaad (niet gemalen)
- 1 tl gemalen kardemom
- 200 g rozijnen

Alle ingrediënten bij elkaar in de pan laten koken tot de appels zacht zijn en in een schoon potje doen. Een paar dagen laten staan zodat de smaak kan intrekken.

Streep

Vanmorgen, tijdens het ontbijt, kwam een witte streep naar beneden. Heel snel, heel even.

Zo ongeveer...

Ik ging op inspectie en zag dat het de veer van een duif was. Niet eens zo groot. Plus minus 10 centimeter. En het rare was, hij was grijs. Lichtgrijs weliswaar, aan de ene kant en nog lichter grijs aan de andere. Een raadsel dus. Maar ja, als ik hem in een bepaalde hoek in het zon hield en het licht erop viel, leek hij inderdaad spierwit. Dit is het dus (waarschijnlijk) waardoor een vlucht duiven tegen een blauwe lucht de ene keer zilver kan lijken, dan verdwenen lijkt, dan weer tevoorschijn komt, dan... Vooral vanuit een zolderraam is dat mooi te zien. Het is de dans van het licht op hun veren – die nu dus even naar de aarde kwam.

Judith Schuil

Buurman weet alles

Buurvrouw:

Goedemiddag buurman, op mijn frambozen zitten hele rare insecten. Zijn die schadelijk? Kan ik mijn frambozen nog wel eten?

Buurvrouw: Fijn om te weten. Ik trap ze toch maar zo veel mogelijk dood, want ik vind het niet zo prettig.

Buurman: Beste buurvrouw, die rare insecten zijn grauwe schildwantsen. Ze zijn niet schadelijk hoor buurvrouw. U hoeft zich geen zorgen te maken. Ze hebben een steeksnuit. Daarmee zuigen ze allerlei sappen uit. Dat kunnen planten en zaden zijn, maar ook insecten en andere dieren. Ze horen tot de orde Hemiptera. Bij die groep horen ook cicaden en luizen. Deze wants komt oorspronkelijk uit midden Europa, maar ze zijn steeds vaker hier te zien.

Buurman: Oh nee buurvrouw, dat moet u niet doen, want dat stinkt enorm. Ik rook het al. En we moeten de insecten juist waarderen. Ik zag ook al dat u die leuke glimmende blauwe muntgoudhaantjes, de kleine kevertjes op de munt, verplettert. Nergens voor nodig. Die kan u gemakkelijk vangen door een potje er onder te houden en een beetje te schudden met het blad. Ze zijn van het soort die zich bij onraad en gevaar gewoon laten vallen. Dan kan u ze ergens anders vrij laten. En uw munt, die groeit gewoon weer aan. 'Het zijn de kleine dingen die het doen.'

grauwe schildwants

muntgoudhaantjes

Kevers en torren

Evarien heeft op de rommelmarkt in de kantine een boekje over kevers gekocht. In het voorwoord spreekt de schrijver vol passie over hoeveel levensvreugde de kevers hem geven.

De meeste kevers zijn onschadelijk en spelen een grote rol in het ecosysteem, doordat ze gegeten worden door andere dieren zoals vogels, kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën. Sommige kevers worden door hun voedselgewoonten als zeer nuttig beschouwd, zoals bladluisetende lieveheersbeestjes. Ze worden zelfs als biologisch bestrijdingsmiddel ingezet. Andere kevers brengen wel schade toe zoals het rozemarijngoudhaantjes. Zij zitten op kruidachtige planten uit de lipbloemenfamilie (Lamiaceae) waaronder tijm, rozemarijn, lavendel en salie. Zowel de volwassen kevers als de larven vreten aan deze kruiden. De schade is te herkennen aan de vraat aan de toppen van de planten, die dan bruin worden. Hoewel het mediterrane types zijn, gaan rozemarijngoudhaantjes in rust als het te warm wordt. Vanaf september zijn ze pas weer actief. Ze overwinteren ook in Nederland en komen in het voorjaar weer te voorschijn. In geval van een zeer zachte winter blijven de volwassen kevers zich vermenvuldigen. Zover bekend hebben rozemarijngoudhaantjes nog geen natuurlijke vijanden in Nederland.

